

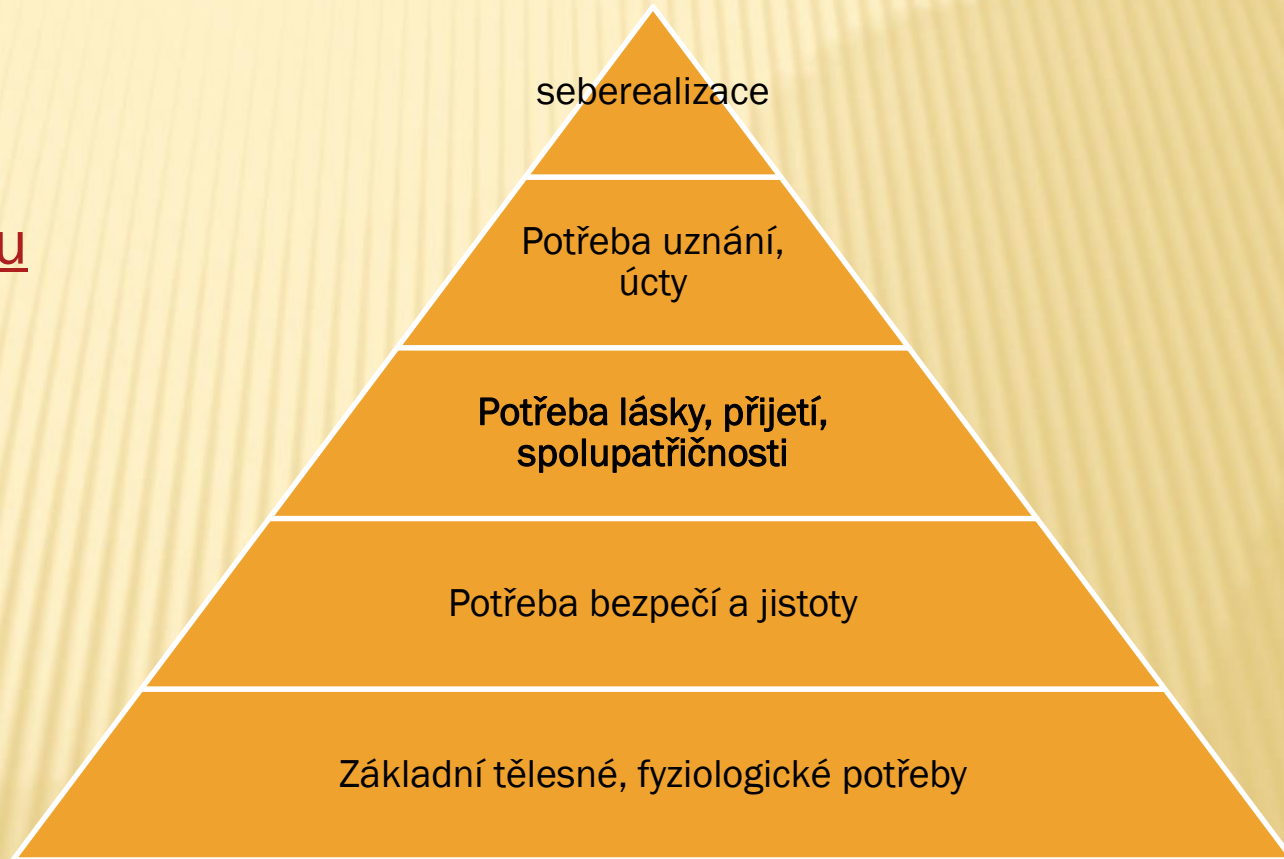
Jana Kratochvílová

DIAGNOSTIKA SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ VE TŘÍDĚ

BYTÍ VE SKUPINĚ, JAKO ZÁKLADNÍ LIDSKÁ POTŘEBA

Sociální potřeby: citové vztahy jako např.:

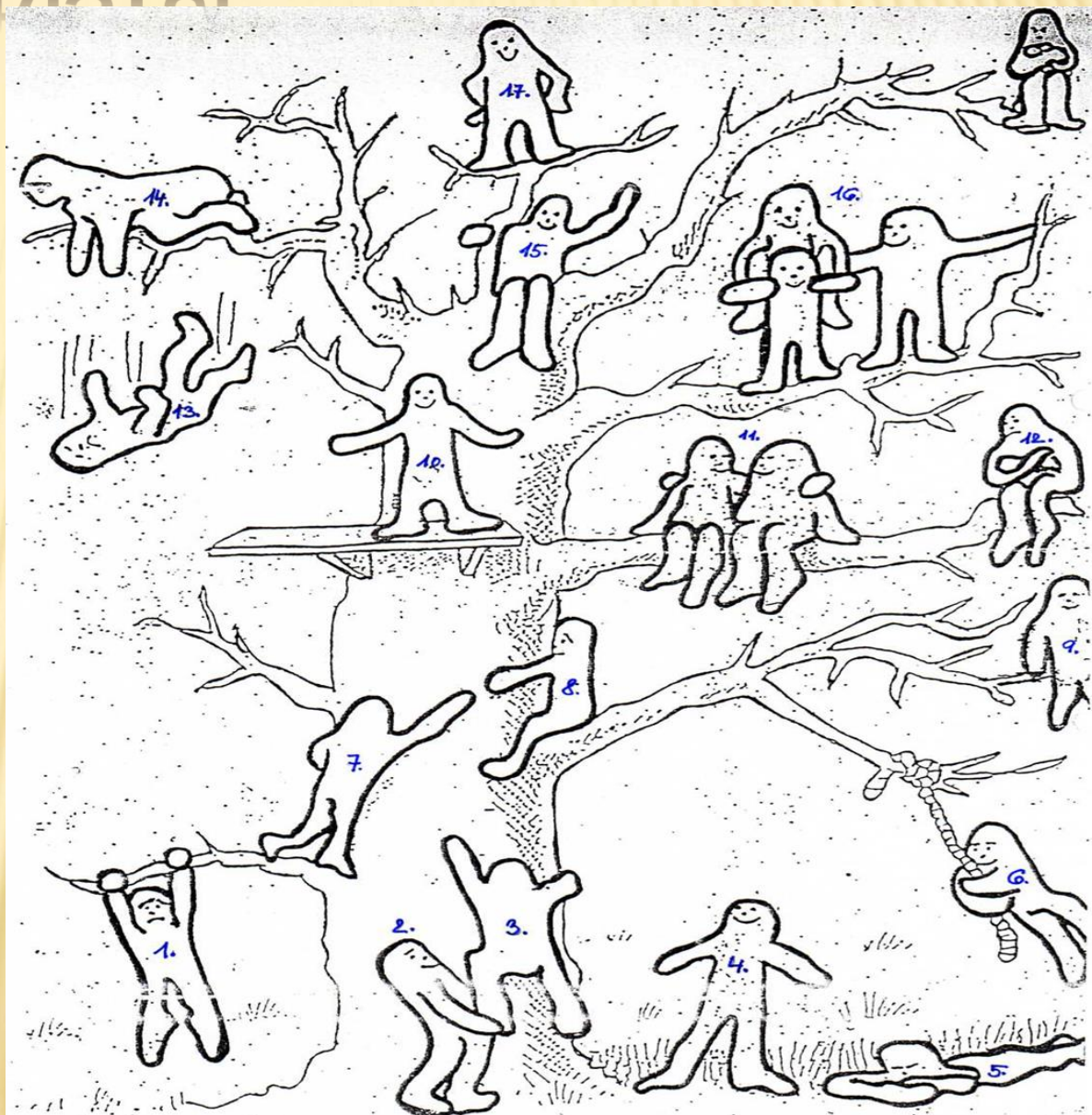
- × přátelství
- × partnerský vztah
- × potřeba mít rodinu

- × Citlivost dat
- × Vhodný způsob sdílení

KVALITATIVNÍ PŘÍSTUP

- ✘ Verbální projektivní metody
- ✘ Strom duchů

- ✘ Lod'

SOCIÁLNÍ VZTAHY VE TŘÍDĚ

- ✘ Scénky: naše třída o přestávce/v hodině
- ✘ Naše třída – volná kresba, koláž
- ✘ Naše třída – město z kostek
- ✘ Jiné techniky, hry: molekuly, co máme společného, komunitní kruh, po mé pravici...; zed' nářků, jaký jsem kamarád...
- ✘ Pavučina
- ✘ Pozorování (kteří žáci jsou spolu, vede, podřizování se, vedení...)

DRUHY SOC. VZTAHŮ

- ✗ Sympatie - sympatie
- ✗ Sympatie - lhostejnost
- ✗ Sympatie - antipatie
- ✗ Lhostejnost - lhostejnost
- ✗ Lhostejnost - antipatie
- ✗ Antipatie - sympatie
- ✗ Antipatie - lhostejnost
- ✗ Antipatie - antipatie

**	*	0	-	--
4	3	2	1	0
velmi sympatický	sympatický	lhostejný	nesympatický	velmi nesympatický

sympatie ————— antipatie
neutrální vztah

SOCIÁLNÍ VZTAHY VE TŘÍDĚ

SOCIÁLNÍ VZTAHY VE TŘÍDĚ

poř. číslo	jméno	1	2	3	4	5	6	7	...	obdržené hodnoty					Σ	pořadí
		I.V.	B.R.	E.M.	J.T.	I.T.	J.V.	O.H.	J.Z.	**	*	0	-	--		
1	Ivana Vlídna		*	**	0	*	-	*	--	1	3	1	1	1	16	5
2	Bohumír Rychlý	*		0	--	*	-	0	-	0	1	2	2	1	9	7
3	Ema Mocná	**	0		-	**	0	0	*	2	1	3	1	0	18	2-3
4	Jaroslav Tlustý	*	--	-		0	-	*	--	0	2	1	2	2	10	6
5	Ivan Tichý	*	*	**	-		**	**	*	3	3	0	1	0	22	1
6	Jan Veselý	**	--	*	-	*		*	*	1	4	0	1	1	17	4
7	Ota Hrubý	0	--	-	--	-	-		-	0	0	1	4	2	6	8
...	Jiří Zdravý	**	*	-	-	*	*	*		1	4	0	2	0	18	2-3

SOCIÁLNÍ VZTAHY VE TŘÍDĚ

- ✘ Stavebnice – kostky, koláče
- ✘ Společenství prvního stupně (<http://www.nuov.cz/ae/harmonogram-zverejnovani-a-detailnejsi-popis-evaluacnich?highlightWords=ov%C4%9B%C5%99en>)

Dotazník pro žáky formou počítačové hry (PhDr. Denisa Denglerová, Ph.D.)

dítě jednotlivým prezentovaným objektům (moje paní učitelka/můj pan učitel; známky; přestávka; naše třída (místnost); moji spolužáci; kluci; holky; družina; žáci z vyšších tříd (starší žáci); běhání (lítání) ve škole; oběd ve školní jídelně; paní vychovatelka z družiny; školní záchodky (WC); poznámka; tělocvik; počítače; šatna; kroužky ve škole) přisuzuje různé atributy – černobílé symboly. Objekty jsou z oblasti, které chceme po dítěti zhodnotit.

KVANTITATIVNÍ PŘÍSTUP

Dotazník vztahů ve třídě **B-3** (od 4. ročníku), **B-4** pro 1.-3. ročník); autor Braun.

B-3:

- ✘ sympatie antipatie vůči spolužákům
- ✘ reflexe svého postavení ve třídě
- ✘ Kvalita kolektivu a vzájemných interakcí
- ✘ Pět pozitivních a pět negativních charakteristik

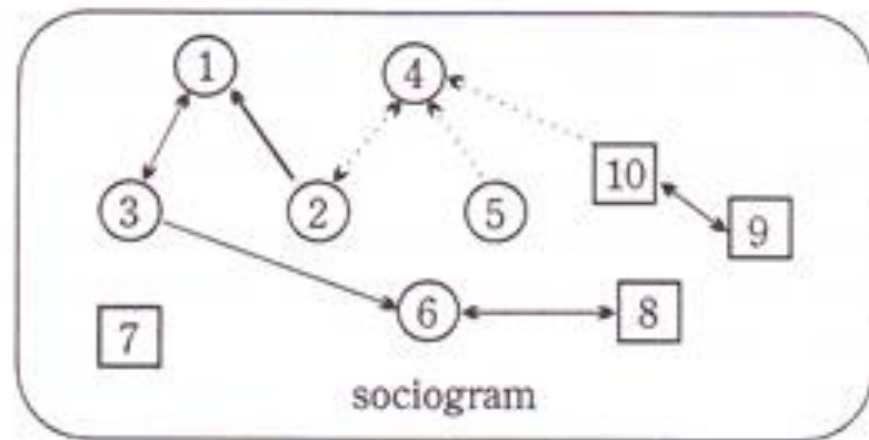
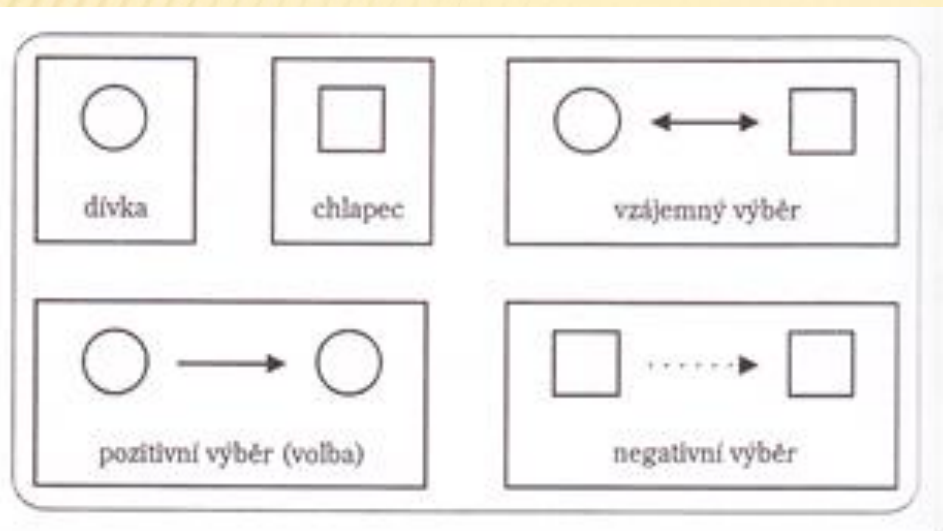
SOCIOMETRIE - NEFORMÁLNÍ STRUKTURU POZIC VE SKUPINĚ

- ✘ Je nutné přesně vymezit **hranice skupiny**, jejíž struktura bude zkoumána - v instrukci jsou zkoumané osoby upozorněny na to, že mohou volit pouze mezi členy dané skupiny (např. školní třídy).
- ✘ Každý člen skupiny smí provést **neomezený počet voleb**.
- ✘ **Formulace otázky** musí vycházet z přesně promyšleného kritéria, aby pokusné osoby správně pochopily hledisko posuzování svých partnerů.
- ✘ Musí být zaručena **anonymita**. V žádném případě neseznamujeme s konkrétními výběry.

SOCIOMETRIE

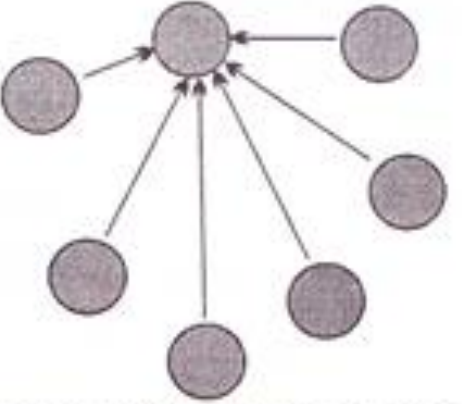
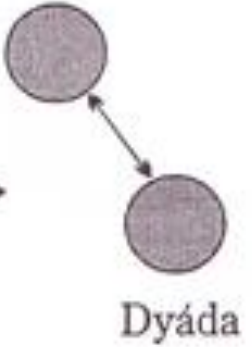
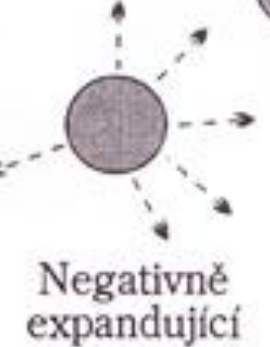
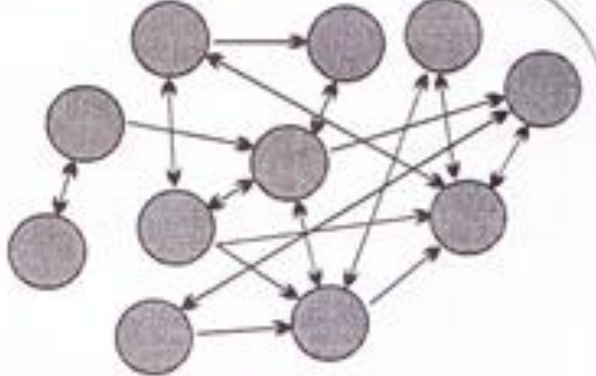
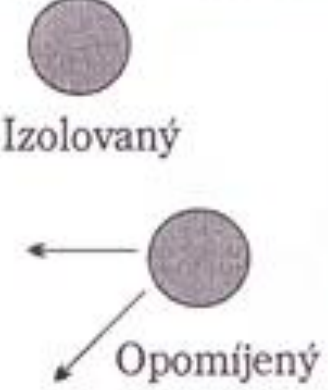
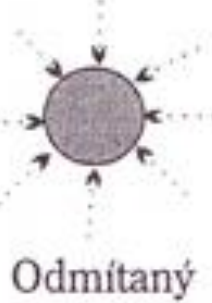
- ✘ Kterého spolužáka nebo spolužáky bys poznal k sobě domů na oslavu svých narozenin?
- ✘ Kdybychom na školním výletě spali ve stanech, koho ze svých spolužáků bys vzal do svého stanu?
- ✘ Kdybyste v malých skupinkách připravovali nějaký společný úkol, s kým bys rád spolupracoval?
- ✘ S kterými spolužáky bys rád trávil volný čas?
- ✘ Kdybyste se po skupinkách vydávali na veselý výlet do tvých oblíbených míst, koho bych vzal s sebou?

SOCIOMETRICKÝ TEST

Neuspořádaný sociogram

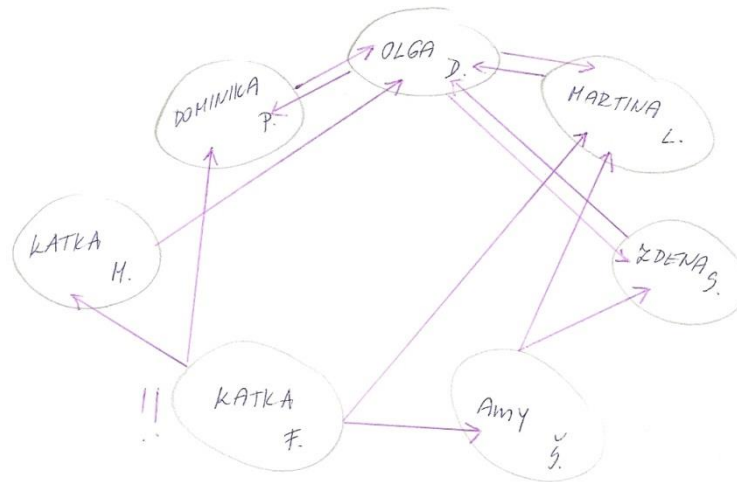
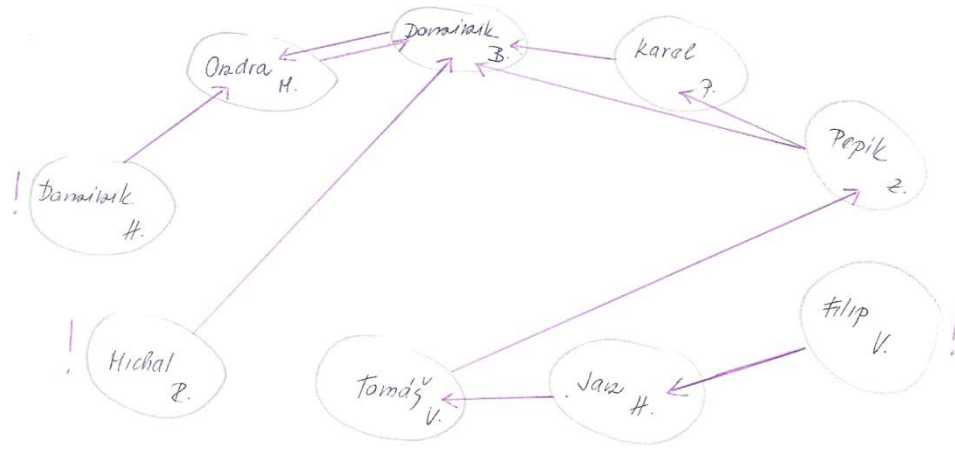
Do čtverečku či kroužku si pro rychlejší orientaci napíšeme buď monogram dítěte, anebo jeho pořadové číslo. Postupně si zakreslíme všechny žáky třídy a šipkami zaznamenáme i jejich výběry (volby). Osvědčuje se zpracovat si „pozitivní“ a „negativní“ sociogram na zvláštní papír.

TYPICKÉ ROLE

- ✘ HVĚZDA - STAR: max. hodnota všech obdržených voleb (+, -), převažují volby pozitivní, je ve skupině nejoblíbenější;
- ✘ OUTSIDER: hodně volí, ale je málo volen/a (velký počet negativních voleb);
- ✘ ANTIHVĚZDA: černá ovce – maximum negativních voleb;
- ✘ IZOLÁT: ani nevolí, ani není volen;
- ✘ ŠEDÁ EMINENCE: osoba v pozadí, pozitivně volena vedoucím skupiny, sama formálního vedoucího vybírá, ale jinak je izolovaná

SOCIOGRAM → 2.7

-
- ✘ terčový (kruhový) sociogram: terč má tolik mezikruží, kolik činí nejvyšší počet voleb u nejpreferovanějšího člena skupiny.
 - ✘ je přehlednější - podle polohy jedince okamžitě získáme představu o jeho pozici.
 - ✘ Na vzdálenějších kružnicích nacházíme členy s malým počtem voleb (na první kružnici s jednou získanou volbou, na druhé se dvěma atd.), ve středu terče pak jedince, kteří získali největší počet voleb.

SOCIÁLNÍ VZTAHY VE TŘÍDĚ

× www.odyssea.cz – metodiky OSV